

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

4 juni 2024

Kenmerk

Z/24/070488 / D/24/147462

Portefeuillehouder

Jacques Rozendaal

Portefeuille

Jeugdzaken en jeugdzorg

Opsteller

Vandezande, David

Onderwerp

Zorgkosten jeugd

Kennisnemen van

De raadsinformatiebrief over de zorgkosten jeugdzorg.

Inleiding

Er is een landelijke trend als het gaat om de stijging van kosten voor maatwerk van jeugdzorg bij de gemeenten. Dit heeft onder andere te maken met een toename van het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdzorg, de lengte van de zorgtrajecten, toenemende psychische problematiek onder jongeren en meer verwijzingen (naar specialistische zorg). In Utrecht-west zien wij een soortgelijke situatie met overschrijdingen van de budgetten maatwerk jeugdzorg.

De stijging van de jeugdzorgkosten heeft tot een aantal interventies geleid. Het doel hiervan is om de kosten per cliënt te verlagen en de kwaliteit van de zorg te waarborgen.

Met deze raadsinformatie brief wordt u als de Raad geïnformeerd over de oorzaken van de kostenstijging jeugdhulp 2023, de prognose van de kosten voor 2024 en de aanpak voor het verlagen van de kosten.

Kernboodschap

Met deze raadsinformatie brief wordt u als de Raad geïnformeerd over de oorzaken van de kostenstijging jeugdhulp 2023, de prognose van de kosten voor 2024 en de aanpak voor het verlagen van de kosten.

Financiën**Analyse kostenstijging**

In deze paragraaf nemen we u mee in de omvang van de kosten. Daarna volgt een uitsplitsing in de verschillende kostenposten.

De kostenstijging in de jeugdzorg 2023 bedraagt ongeveer € 3 miljoen ten opzichte van 2022. Er is hiervoor al circa € 1,6 miljoen bij geraamd in de voorjaarsrapportage 2023.

Voorts constateren we een verdere overschrijding van het budget met ongeveer € 1,8 miljoen in 2024.

In onderstaande tabel ziet u de ontwikkeling van de maatwerkkosten jeugd.

Maatwerkkosten jeugd 2021 t/m 2024				
	2021	2022	2023	2024 progn*
Maatwerkkosten	9.348.402	9.768.996	12.941.912	14.791.893

*prognose 2024 obv gelijke inzet 2023 x indexatie tarieven

De stijging van de jeugdzorgkosten is te verklaren door drie aspecten: Q (een stijging van het aantal jeugdigen in zorg), P (de prijs van de producten) en de jaarlijkse indexatie.

In onderstaande tabel staan de belangrijkste kostenstijgingen per zorgsoort.

Uitsplitsing meerkosten maatwerk jeugdzorg 2022 t.o.v. 2023	
Soort zorg	meerkosten
Specialistische geestelijke gezondheidszorg	€ 900.000,-
Residentiële zorg	€ 300.000,-
Ambulante zorg	€ 1.100.000,-
Landelijke ingekochte zorg	€ 500.000,-

- o De kosten op de specialistische geestelijke gezondheidszorg nemen toe. Dit komt vooral vanwege het oplopend aantal uren dat wordt ingezet per cliënt.
- o De kosten voor de residentiële zorg en ambulante zorg lopen op. Oorzaken zijn een toename van het aantal cliënten en een toename van het aantal uur dat wordt ingezet per casus.
- o De kosten voor Landelijke Ingekochte zorg (LTA) nemen toe. Hierop hebben we als gemeente geen directe invloed, deze zorg wordt landelijk ingekocht.

Naast bovengenoemde oorzaken heeft ook prijsindexatie invloed op de kostenstijging.

Indexatie

Tot slot is de indexatie van invloed op de hoogte van de tarieven en daarmee op de totale kostenstijging. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2023 bedroeg de indexatie 6,2% en is op deze wijze toegepast in de begroting 2023. Echter de daadwerkelijke indexatie per 01-01-2023 bedroeg gemiddeld 6,81%. In de voorjaarsrapportage 2023 is het verschil in indexatie op basis van gelijke inzet 2022 bij geraamd. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2024, bedroeg de indexatie 4,2% en is als zodanig toegepast in de begroting 2024. Echter de daadwerkelijke indexatie per 01-01-2024 bedraagt gemiddeld 4,35% (totaalbedrag van circa € 1,8 miljoen), deze wordt opgenomen in de voorjaarsrapportage 2024.

Landelijke ontwikkelingen kostenstijging

We zien een aantal landelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de kostenstijgingen en een aantal oorzaken die meer 'Woerdens' lijken te zijn.

Er is een aantal redenen te geven voor de kostenstijging die landelijk spelen. Diverse kennisorganen (zoals het Nederlands Jeugdinstituut en de Jeugdautoriteit) geven onder andere de volgende landelijke verklaringen:

- Het beperkte sturingsvermogen van gemeenten, onder andere vanwege de diverse verwijzers binnen de Jeugdwet (huisartsen, gecertificeerde instellingen, medisch specialisten);
- Maatschappelijke ontwikkelingen, zoals steeds hogere eisen op scholen en druk op jongeren, een toename van het aantal complexe scheidingen en een verslechtering van de psychische gezondheid van jongeren;
- De gemiddelde kosten van de jeugdige per traject stijgen;
- Er is een stijging van de duur van de jeugdzorgtrajecten;
- Er is een stijging van de zorgzwaarte/complexere zorg;

Wij herkennen de bovenstaande landelijke problematiek en zien dit ook terug in onze gemeente. Daarnaast is er nog een aantal lokale redenen voor de kostenstijging. Deze worden hieronder uiteengezet.

Lokale verklaringen voor de kostenstijging

1. De beperkte invloed vanuit de gemeente op externe verwijzers. Voor Woerden geldt dit vooral voor de verwijzingen van de huisartsen.

2. Bij WoerdenWijzer ontstaan er wachtlijsten en kan er niet altijd direct casemanagement of ondersteuning worden ingezet;
3. Voor een aantal zorgtrajecten geldt een wachtlijst bij de zorgaanbieders, waardoor overbruggingshulp (langere en duurdere zorg dan noodzakelijk) moet worden ingezet om ervoor te zorgen dat de jeugdige wel zorg ontvangt;
4. Het eenmalig vergoeden van de indirecte tijd voor een aantal aanbieders van hoog specialistische weinig voorkomende zorg. Dit gaat om een totaalbedrag van €200.000 voor de gemeente Woerden op ambulante zorg.

De Jeugdwet is een opneemenderegeling. In de wet is vastgelegd dat de gemeenten een jeugdhulpplicht hebben en dus zorg moeten bieden als daarom gevraagd wordt. Het begrote of beschikbare budget is daarom niet leidend, wat financiële risico's voor ons als gemeente met zich mee kan brengen.

Bovenstaande analyse heeft ertoe geleid dat we een aantal beheersmaatregelen hebben genomen.

Vervolg

Beheersmaatregelen

Om de kostenstijging van het maatwerk jeugd te beheersen hebben we diverse beheersmaatregelen ingezet en in voorbereiding. Dit gebeurt middels een continu proces van analyseren - interveniëren - monitoren – bijstellen. Met het nemen van de beheersmaatregelen hebben we als doel om de kosten per cliënt te verlagen.

De volgende maatregelen zijn al ingezet:

- o Er vinden kwartaalgesprekken plaats met de zorgaanbieders, inkoop en beleid. Doel hiervan is het sturen op inhoudelijke, financiële en personele ontwikkelingen bij de zorgaanbieders.
- o Middels de inzet van casemanagement door WoerdenWijzer en de praktijkondersteuner huisarts (jeugd) geestelijke gezondheidszorg (POH-(j)GGZ) wordt gestuurd op de duur, kosten en zorgzwaarte op casusniveau bij aanvang van een traject.
- o De inzet van de POH-(j)GGZ is versterkt (meer praktijken en meer uur inzet)
- o Samenwerking vanuit WoerdenWijzer met de huisartsen en de POH-(j)GGZ met als doel om het aantal verwijzingen te verminderen.
- o Samenwerking met scholen, zodat snel vragen gesteld kunnen worden of overleg over een leerling kan plaatsvinden met als doel om de juiste zorg in te zetten.
- o We sturen op een reële behandelduur van trajecten.
- o Meer groepsaanbod in plaats van individuele hulpverlening, zowel in het voorliggend veld (zoals bv. bij Kwadraad) als bij de zorgaanbieders.
- o Het verstevigen van de sociale basis (normaliseren, eigen kracht, ondersteuning dichtbij).
- o Als beheersmaatregel voor de vergoeding van indirecte tijd bij de aanbieders, van specialistisch weinig voorkomende jeugdzorg, is er voor 2024 een nieuw product ontwikkeld. Dit is een tijdelijke oplossing voor 2024. Daarnaast wordt middels een ontwikkeltraject met de aanbieders gewerkt aan een structurele oplossing voor de financiële en inhoudelijke uitdagingen binnen deze productcategorie. De nieuwe werkwijze die wordt ontwikkeld zal vanaf 2025 in pilot vorm starten.

Daarnaast is een aantal **interventies in voorbereiding**, namelijk:

- o Het aanpassen van de werkwijze rond verwijzingen en verlengingen van externe verwijzers. Daarbij gaat het om huisartsen en gecertificeerde instellingen. Hierbij gaan de verwijzingen via Woerden Wijzer lopen. Doel hiervan is inzetten op meer vrij toegankelijke voorzieningen alvorens er maatwerk wordt geboden.
- o De doorontwikkeling van WoerdenWijzer door maatschappelijke partners in te zetten. Vanuit Woerden Wijzer gaan we meer doorverwijzen naar het voorliggende veld en bieden we zelf lichte ondersteuning aan met als doel om duurdere maatwerkwijze te voorkomen.
- o Intensivering van gesprekken middels ontwikkeltafels met aanbieders, toegang, beleid en inkoop waar per productgroep een aantal inhoudelijke wijzigingen worden doorgevoerd. Dit heeft tot doel om de efficiëntie en doelmatigheid te vergroten.

Tenslotte

Op bovenstaande interventies zijn de volgende kanttekeningen van toepassing:

- o Er is een nieuw prognosemodel waarmee we kunnen voorspellen hoe de kosten zich ontwikkelen. Dit gebruiken we om beleidsinspanningen door te lichten. Naar aanleiding hiervan worden doelstellingen (KPI's) geformuleerd en wordt er een P&C cyclus ingericht waarop geëvalueerd wordt.

- Uit het prognosemodel blijkt ook dat de effecten van de ingezette interventies vaak pas zichtbaar zijn op de langere termijn. Dit komt omdat veel zorgtrajecten voor een periode van een half jaar of langer zijn gesloten. We blijven daarom actief monitoren en bijsturen.
- Er wordt op dit moment een reëel tarieven onderzoek uitgevoerd. Dit is een wettelijke eis aangezien we onze contracten met aanbieders verlengen. De uitkomst kan van invloed zijn op de hoogte van de tarieven en dus een stijging van de jeugdzorgkosten.

Bovengenoemde beheersmaatregelen worden elk kwartaal met het college besproken. Wanneer hier aanleiding toe is informeren wij u als Raad hierover.

Bij de agendacommissie zal worden voorgesteld om in september een thema-avond over dit onderwerp te houden.

Bijlagen

-
